

TÉMA

ILUSTRÁČNÍ FOTO: VÁCLAV PANCER, ČTK

ci a bonjour, začal odevzdávat úkoly v minulém čase. Moje video si pustil šestkrát, nikdo ho nerušil a na jednu odevzdal úkol. Ptala jsem se rodičů a nikdo mu nepomáhal, protože francouzsky neumějí," žasne Jurzykowská.

Do budoucna si tak prý učitelé přenesou důvěru v některé děti, které dokázaly zapnout na jinou úroveň než ve škole. „A děti si naopak odnesou, že mohou být odpovědnější za svou výuku," říká Václav Nádvorník, zástupce ředitele na ZŠ Londýnská v Praze. To se potvrdilo i Evě Markové. „Zjistila jsem, že se mohu maximálně spolehnout na to, že si studenti umí svůj čas zorganizovat sami, a pokud jim nabízím něco, co dává smysl, nepotřebují k tomu špatné známky a nad sebou přímý dohled," říká.

„Mnozí rodiče i učitelé často jen udiveně hledí na to, co všechno jejich děti dokážou, když mají motivaci, dostanou důvěru, mají možnost volby, cítí spoluodpovědnost a je vytvořený dostatečný prostor pro jejich vlastní kreativitu. Považují to za šanci na cestu k velké změně ve školství, jedinečnou příležitost k postupnému převzetí vzdělávací autonomie žáky. To se ale může podařit jen tehdy, když dítě i rodič dobře rozumí tomu, co se má učit a proč, nebo si

o tom dokonce rozhoduje samo," říká Karel Derfl, ředitel ZŠ a MŠ Chrástice a průvodce programem Ředitel naživo.

Podobnou zkušenost má i učitel David Yilma, který cestuje po světě a působí na takzvaných demokratických školách. „Jedna z nejdůležitějších zkušeností karantény je, že si žáci mohli vyzkoušet, jaké je to být zodpovědný za to, kdy a co se učím. Bylo příjemné vidět, že si učitelé i rodiče potvrdili, že to pro děti často nebyl problém. Bohužel je to ale podle mě jedna z věcí, které mohou rychle vymizet," říká cestující učitel, který koronavirovou dobu strávil na Novém Zélandu.

„Protože když se děti vrátí zpět do škol, zase budou mít nalajnovaný režim rozškátulovaný do okének v rozvrhu a učitele, který jim vysvětluje, jak mají věci být. Pokud se něco nezmění na školách, ta schopnost se bohužel ztratí," upozorňuje Yilma.

„Ukázalo se, jak významná je role rodičů ve vzdělávání. Rodiče podporovali svoje děti při výuce a školy musely s rodiči vyjednat spolupráci. Některé školy pod slovem spolupráce s rodinou dosud viděly jen podporu dítěte ze strany rodiče – nákupem pomůcek, zaplacením obědů, dohledem na domácími úkoly. Díky učení na dálku se ukázalo, že je nutné vy-

jit si mnohem více vstříct," říká Petr Chaluš z Fóra rodičů.

JE TŘEBA UČIT SE JEN TO PODSTATNÉ

Během distanční výuky také znovu a mnohem palčivěji vyvstala potřeba proškrtat množství učiva, aby škola dětem předávala skutečně důležité věci. Unisono se na tom shodují jak učitelé a ředitelé, tak žáci a rodiče.

„Věřím, že koronavirová doba některým učitelům otevřela oči a možná dodala odvahy k tomu, aby okřesali školní vzdělávací plány (obdoba osnov, pozn. red.). Zjistili jsme, že musíme učit opravdu jen to podstatné. Množství látky, kterou musíme žáky naučit, nás zabíjí na kreativitu. Tím, že se snažíme vše odučit, zapomínáme hledat nové zdroje, zůstat u nějakého tématu podstatně déle, probrat ho pomocí různých her," je přesvědčená Jurzykowská, která se nyní chystá provzdušnit učebnici francouzštiny a vyškrtat věci, které považuje za zbytečné.

Stejným procesem prošel Pavel Hodál ze ZŠ Bakalovo nábřeží v Brně. „Já jsem výuku během koronaviru totálně vykuchal a postavil jsem ji jen na dlouhodobých projektech, třeba ohledně krajiny a environmentální výchovy," popisuje. „Poslal jsem dětem třeba článek ze zpravodajské-

ho serveru, byl o revitalizaci krajiny, napřimění říčních toků. A k tomu měli udělat SWOT analýzu. Nebo jsme se bavili o satelitních snímcích našich polí a sledovali jsme hranici Znojemska, jak velká pole jsou u nás a na rakouské straně. To se dá vše dělat přes internet, online a napsat o tom zprávu," popisuje novinky učitel zeměpisu a informatiky.

Ve volbě učiva mají dnes pedagogové poměrně velkou svobodu – vzdělávací plány si tvoří učitelé a ředitelé sami. Vycházejí ale z celostátních rámcových vzdělávacích programů (RVP), do kterých se dívají například i tvůrci jednotných příjmaček nebo maturit. Právě tyto vzdělávací programy se nyní budou provzdušňovat.

„Toto téma bude jednou ze stěžejních oblastí připravované Strategie 2030+, kterou by na podzim tohoto roku měla schvalovat vláda," řekla mluvčí ministerstva s tím, že právě na základě strategie se rámcové programy revidují. „Hovořit konkrétněji je v tuto chvíli předčasně. Každopádně není to ministr školství, kdo rozhodne, že v RVP má nebo nemá být ta nebo jiná oblast, ale rozhodují o tom odborníci," zdůraznila Lednová.

Rodiči se strategii má na starosti tým expertů vedený Arnoštem Veselým, který Hospodářským novinám nedávno řekl, že jen kosmetické změny nestačí a učivo by se mělo redukovat o padesát procent. Nadbytečné informace se děti podle odborníků učí hlavně v dějepisu, středoškolské biologii nebo zeměpisu. Naopak v matematice nebo cizích jazycích by se ubírat nemělo.

S tím, že jsou studenti příliš zatěžováni vzdálenou historií a málo se soustředí na současnost, souhlasí i předseda České středoškolské unie. „V osnovách je spousta skvělých věcí z historie, což je základ, ale musíme chápat i tu současnost, protože v ní žijeme. Také jsou pro nás nejdůležitější témata, která si můžeme v hlavě spojit s dalšími předměty. Když vidíme, že to, co se učíme v dějepise, zapadá do toho, co se učíme v literatuře. A látka z chemie zase souvisí s biologií. Pak nám to dává největší smysl a věc pochopíme," podotýká Schilke.

Podle expertů by ve sborovnách měly proběhnout porady, na kterých by si pedagogové řekli, co ze zkušeností z „koronavýuky" si přenesou dál a co bylo naopak špatnou zkušeností. A především, co s žáky, kteří zůstali během distanční výuky „za školou". Nebylo jich málo.

Na základní školy chodí asi 900 tisíc dětí – podle zjištění inspekce zůstalo bez komunikace s učiteli 11 procent žáků neúplných (prvostupňových) a 16 procent žáků úplných základních škol.

Skoro deset tisíc žáků základních a středních škol se nepodařilo žádným způsobem kontaktovat. Podle inspektorů za to mohlo hlavně chybějící technické zázemí, nízká motivace ke vzdělání i nižší podpora od rodičů.

Já jsem výuku během koronaviru totálně vykuchal a postavil jsem ji jen na dlouhodobých projektech, třeba ohledně krajiny a environmentální výchovy. Poslal jsem dětem třeba článek ze zpravodajského serveru, byl o revitalizaci krajiny, napřimění říčních toků.

Pavel Hodál
ZŠ Bakalovo nábřeží

ADELA SKOUPÁ
redaktorka